

СТЕФАН ГЕЧЕВ
ЖАК БАРОН
1905-1986

chitanka.info

Той не е на равнището на големите поети сюрреалисти, макар че първата му стихосбирка е била посрещната с подчертано одобрение. Представям го главно защото е пример за мнозина млади хора, присъединили се към сюрреалистичната група, които скоро след това скъсват с нея и поемат свой творчески път, запазвайки все пак — съзнателно или не — елементи на сюрреалистичната поетика. Млади творци като Понж, Превер, Кьоно и други.

Жак Барон е бретонец по произход, но е роден в Париж. Още юноша, сътрудничи със стихотворения в сп. „Приключение“, издавано от Витрак, Крьовел и Лембур, а през 1922 г. се приобщава заедно с тях към групата на бъдещите сюрреалисти. След 1924 г. участва активно в живота на групата, подписва множество документи, издавани от нея, и е постоянен сътрудник на сп. „Сюрреалистична революция“. Оттогава датира и стихотворението, посветено на смъртта на Роза Люксембург, което е поместено по-долу.

Но настъпва кризата в групата през 1928–1930 г., когато по различни съображения от нея излязат, или са изключени някои от основните ѝ членове. Между изключените е и Жак Барон. Защо? Докато Брьотон обяснява във Втория манифест (публикуван в 1929 г., а излязъл в отделна книга в 1930 г.) причините за изключването на всеки поотделно, за някои доста обширно, за Барон са отредени само няколко реда, с които бива „ликвидиран“ и като човек, и като творец: „(...) г-н Барон, автор на твърде смело заимствани от Аполинер стихотворения, дяволски жаден за пари и удоволствия (тогава Барон бил двадесет и една-две годишен, б.м. С.Г.), в огромния лес на сюрреализма беше беден малък залез на застояло блато; и той донесе на «революционния» свят своята дан от гимназистка екзалтация, едно кирливо невежество, поукрасено с видения от четиринадесети юли.“ А на друго място Брьотон подхвърля, че Барон бил получил голямо наследство. Като че ли младежът бил виновен за това!

Разбира се, засегнатите не останали длъжници. Обнародвали памфлета „Един труп“, в който Жак Барон пише за бившия си учител между другото следното: „Такъв беше Брьотон, свирепият революционер, строгият моралист — хубав мръсник, няма що. Кокошкарски естет, това студенокръвно животно внасяше във всичко едно мрачно объркване.“

Както изглежда, Барон е бил по природа искрен и весел младеж и съвсем възможно е строгият теоретик и безапелационен съдник за поведението на „истинския“ сюрреалист в края на краищата да му е дотежал и младежът да е предпочел свободата, толкова повече че най-добрите му приятели, между които и Навий, са се дистанцирали от Брьотон.

От този момент (1930 г.) Барон скъсва окончателно със сюрреалистите, макар че запазва приятелските връзки с мнозина от тях. Затова пък не скъсва никога напълно със сюрреализма. „След като участваше отблизо в сюрреалистическата авантюра, Барон полека-лека се «хуманизира» дотам, че забрави диaboличната страна на сюрреализма и в една едновременно музикална и стегната форма описва «напразните човешки усилия» с искрено чувство, без обаче да престане да вярва в трансценденталните сили на спонтанно възникналия образ.“ Така го характеризира френският критик Ж. Русло. Това е вярно и все пак нещата са винаги малко по-сложни, за да се поберат и в най-красивата дефиниция.

Изглежда, наследството, което Барон получил, не ще да е било чак толкова голямо, защото не след дълго той става моряк на търговски кораб, с който плава няколко години. Може би причината за това приключение да е била и отвращението, което младежът изпитал от онази немного чиста атмосфера, създадена се между някогашните приятели.

След завръщането си става журналист и радиорепортер, като продължава да пише стихотворения, които издава последователно: „Морски възглед“ (1935), „Чернотата на Лазура“ и „Пияният кораб“ (1946). Последната му известна на мене книга е стихосбирката „Зимни новости“, издадена в 1974 г.

Преведените тук стихотворения на Жак Барон набелязват ясно пътя, който е извървял като поет. Започнал със сюрреалистични стихотворения („Поетично действие“), след оттеглянето си от групата и след дългите плавания той се връща към един ясен и разбираем стил. Неговите пътувания, наблюденията, които е натрупал от тях, преживяванията му са обилен материал за голяма част от творчеството му. Поемата „Изабел“ е доказателство за това.

Забележително е, че по-късно, след войната, когато спомените са улегнали като шарени камъчета в плитката река на годините, Барон се

връща към някакъв своеобразен сюрреализъм, както личи от стихотворението „В ъгъла на цветчето“. В 1969 г. той издава книгата „Година първа на сюрреализма“. Това са спомени и размисли върху съдбата на движението. Както и при други бивши сюрреалисти, спомените на младостта са им останали (или са станали отново) скъпи. Навярно затова, запитан веднъж за миналото, Барон отвърнал с усмивка: „Сюрреализмът беше празникът на младостта ни.“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.